

Razvoj TAVI programa u Srbiji – desetogodišnje iskustvo

Milan A Nedeljković,^{1,2} Dragan Sagić,^{2,3} Mihajlo Farkić,³ Darko Boljević,³ Saša Hinić,^{2,3} Dragan Topić,³ Milan Dobrić,^{2,3} Milovan Petrović,^{4,5} Mila Kovačević,^{4,5} Igor Ivanov,^{4,5} Igor Tomas,^{4,5} Goran Stranković,^{1,2} Vladan Vukčević,^{1,2} Dejan Orlić,^{1,2} Zlatko Mehmedbegović,^{1,2} Milorad Tešić,^{1,2} Dejan Milašinović,^{1,2} Nemanja Đenić,⁶ Radovan Romanović,⁶ Zoran Perišić,^{7,8} Dušan Ruzicic,⁹ Branko Beleslin^{1,2}

¹Univerzitetski Klinički centar Srbije, Klinika za kardiologiju, Beograd, ²Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu, ³Institut za kardiovaskularne bolesti Dedinje, Belgrade, ⁴Institut za kardiovaskularne bolesti Vojvodina, Sremska Kamenica, ⁵Medicinski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, ⁶Vojno Medicinska Akademija, Klinika za kardiologiju; Univerzitet odbrane, Beograd, ⁷Univerzitetski klinički centar Niš, Klinika za kardiologiju, ⁸Medicinski fakultet, Univerzitet u Nišu, ⁹Zdravstveni centar Valjevo, Odeljenje invazivne kardiologije, Valjevo

Aortna stenoza (AS) je najčešće valvularno oboljenja koje zahteva hiruršku (SAVR) ili transkatetersku intervenciju (TAVI). Prva TAVI urađena je 2002. godine kod hirurški inoperabilnog pacijenta, da bi u kratkom vremenskom periodu našla kliničku primenu tako da su inicijalne ESC preporuke ovu proceduru preporučivale kod pacijenata sa visokim rizikom za SAVR. Prema ESC preporukama za lečenje valvularnih mana iz 2021.godine odluku o modalitetu lečenja AS definiše Heart team, a SAVR se preporučuje kod mlađih pacijenata sa niskim rizikom od operacije (<75 godina STS-PROM/EuroScore II<4%), a TAVI se preporučuje kod starijih pacijenata ≥75 godina ili kod pacijenata sa visokim operativnim rizikom (STS-PROM/EuroScore II>8%) ili kod pacijenata koji nisu pogodni za operaciju. Sa druge strane velike randomizovane kliničke studije (PARTNER 3, Evolut Low Risk and NOTION studije) su pokazale da je TAVI bezbedna i ne-inferiorna u odnosu na SAVR i za pacijente sa niskim operativnim rizikom (STSPROM/EuroScore II<4%)(UK TAVI trial). Prva TAVI procedura u Srbiji je urađena 22.04.2014. godine tokom BASIC 8+ kongresa. Od 2014-2023 godine u našoj zemlji je urađena 444 TAVI procedura sa ekspancijom rastom u poslednje 2 godine..

Ključne reči: aortna stenoza, hirurška zamena aortne valvule (SAVR), transkateterska zamena aortne valvule (TAVI)